

Het dagboekarchief verzamelt geheugens

Beheerders beginnen Europese database vol bewaarde dagboeken

Onno Havermans

'Het Geheime Dagboek van Adrian Mole' was meteen bij verschijning (in 1982) een hit. Schrijfster Sue Townsend bood een hilarische blik in de leefwereld van een naïeve Britse puber. Voor velen herkenbaar, maar verzonnen. Een dagboekarchief maakt het mogelijk om te kijken wat er werkelijk omgaat in jongeren die balanceren tussen kind en volwassene.

Er zit genoeg bruikbaar materiaal voor een boek in de 1500 documenten die het Nederlands Dagboekarchief inmiddels heeft verzameld, zegt oprichter Mirjam Nieboer. Aan dat boek werken onderzoekers inmiddels dan ook.

Zij moeten het nu nog doen met Nederlandse dagboeken, maar binnenkort kunnen ze ook over de grens kijken, als een Europese database van dagboekarchieven is opgezet. Archiefbeheerders uit zeven landen hebben dat gisteren in het Meertens Instituut in Amsterdam afgesproken. Frankrijk, Italië, Engeland, Duitsland, Oostenrijk, Hongarije en Nederland gaan samen de *European Diary Archives* oprichten.

"De Franse historicus Philippe Lejeune was een van de sprekers. Hij is internationaal een van de autoriteiten op het gebied van *life writing*", vertelt Nieboer enthousiast. "Frankrijk, Italië en Duitsland zijn al veel

langer bezig met hun dagboekarchieven, dat zijn de voortrekkers waarvan wij veel kunnen leren. En samen vormen we het collectieve geheugen van Europa."

Vertaalster Nieboer, zelf een actief dagboekschrijfster, begon als hobbyïste toen ze de dagboeken van de opa van haar man in handen kreeg. Na een bezoek aan het Duitse dagboekarchief, samen met *Trouw*-recensente Monica Soeting, zette ze zes jaar geleden het Nederlands Dagboekarchief op. Ruim twee jaar geleden trok ze met haar 'verzameling'

'Soms staat er groot 'verbrand mij' in een dagboek. Dat doen we dan niet.'

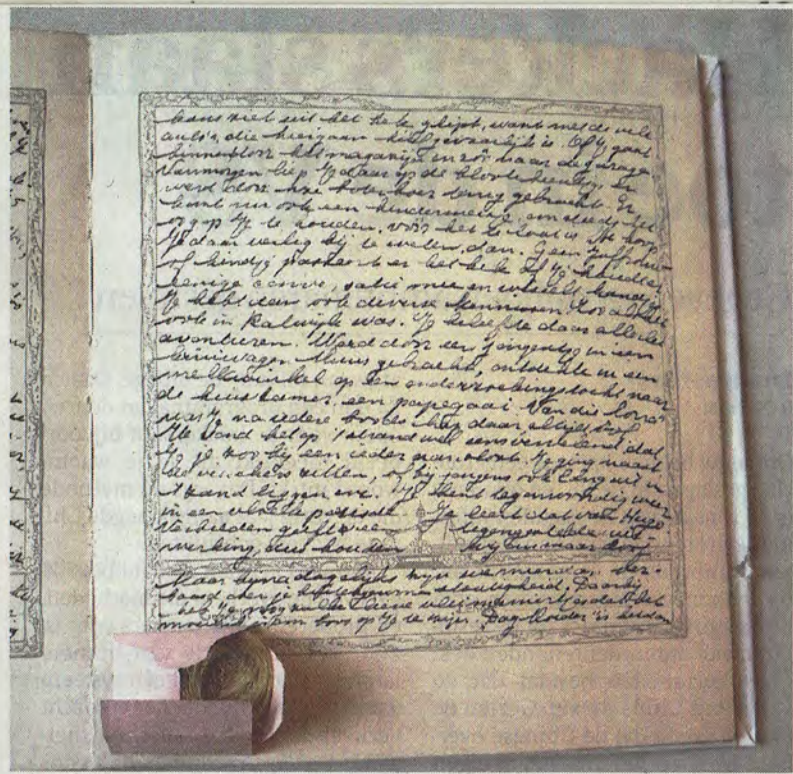
in bij het Meertens Instituut, dat nu de collectie beheert. "Maar het lezen van dagboeken en het opzetten en ontsluiten van het archief doen we zelf met twintig vrijwilligers. Onze eigen database is net klaar, die moeten we nu gaan vullen."

De Europese samenwerking betekent vooral leren van anderen, zoals Nieboer het archief al van Duitsland heeft afgekeken. "Het Duitse archief is veel voller, dat heeft natuurlijk

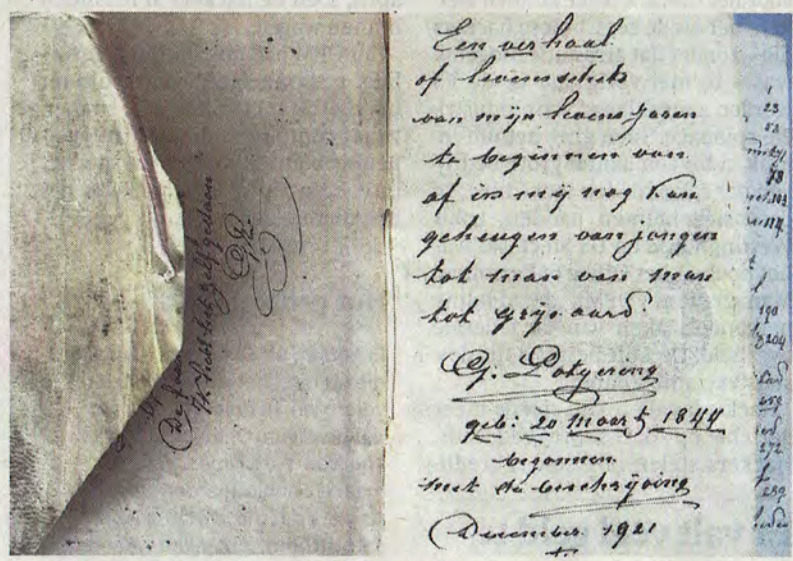
ook een veel groter taalgebied. Wij moeten nog veel aan werving doen. We hebben bijvoorbeeld allerlei dagboeken uit de Tweede Wereldoorlog, ook uit de kampen, dichtbeschreven vellen in een minuscuul handschrift. En allerlei puberdagboeken. Maar als een onderzoeker meer wil weten over wat mensen hebben opgeschreven over de Watersnoodramp in 1953 in Zeeland, dan kunnen we niet helpen, want dat hebben we niet."

Het dagboekarchief is bedoeld voor niet-gepubliceerde dagboeken, zegt Nieboer. "Anne Frank dus niet." Vaak zijn mensen blij als ze hun eigen dagboeken of die van hun vader of tante kwijt kunnen, vertelt Nieboer. "We moeten ze nu verzamelen, anders raken we ze kwijt. Mensen van nu schrijven blogs. Soms staat er groot 'verbrand mij' in een dagboek dat we krijgen, maar dat doen we niet. Het zijn vaak heel mooie documenten en de meeste schrijvers vinden het fijn dat ze toch een beetje voortleven door hun dagboek."

Met degenen die een dagboek afstaan, sluit het Meertens Instituut een contract. Een enkele keer vraagt iemand om langdurige geheimhouding. "We weten niet goed wat we daarmee moeten doen", zegt Nieboer. "Wij zijn voor onderzoek, want anders zijn we een soort kast en dat is veel te duur. We zijn benieuwd hoe de andere archieven in Europa dat aanpakken."

Pagina uit een babydagboek van begin vorige eeuw, met haarlok. FOTO'S NDA

Het Nederlands Dagboekarchief krijgt dagboeken op allerlei manieren aangeleverd: in koffers, manden en bananendozen.